

“Vergi Denetiminde Dijitalleşme: Elektronik Veriye Dayalı Risk Analizi Esaslı Yapay Zeka (*Artificial Intelligence*) ve Vergi İncelemesinin Mükelleflere Olası Sonuçları”

&

«Dünyada ölüm ve vergiler dışında, hiçbir şey kesin değildir.»

(Benjamin FRANKLIN (1706-1790), Philadelphia; ABD'li yayımcı, yazar, mucit, felsefeci, bilim adamı, siyasetçi ve diplomattır.)

Prof. Dr. Keramettin TEZCAN
Mali Hukuk Öğretim Üyesi

Mustafa Kemal Atatürk'ün Vergi ile ilgili Sözleri

1. Hayatı ucuzlatmak icabettikçe, vergileri indirmek siyasetine devam edeceğiz...
2. Vergi usullerinin ıslahı çarelerinin aranmasına da ehemmiyetle devam olunmalıdır. İyi usul ve iyi tatbikin memnun edici neticelerini vatandaş, hiç bir işte vergi mevzuu kadar hassasiyetle takdir etmez.
3. Vatandaşa, hazineye karşı mükellefiyetinin en mühim vazifesi olduğunu anlatmak için, yorulmamak lazımdır.

BASINDA YAPAY ZEKAYA DAYALI VERGİ İNCELEMESİNE YÖNELİK BASIN AÇIKLAMALARI &

«Güzel vergileme diye bir şey yoktur.»

Winston CHURCHILL (1874-1965) İngiliz devlet adamı, politikacı.

HAZİNE VE MALİYE BAKANI - MEHMET ŞİMŞEK

- Vergi işlemlerinde yapay zeka dönemi başladı.
- Vergi Denetim Kurulu ve Gelir İdaresi Başkanlığımız ile Risk Analizi Şube Müdürlüğümüz yapay zeka destekli çalışmalarını tamamladı. Vergi kayıp ve kaçığına sebebiyet vererek haksız kazanç sağlayanların, haksız rekabet oluşturanların takipçisi olmaya devam edeceğiz." açıklamalarında bulundu.
- Yılbaşından beri uygulanan gözetim çalışmalarıyla büyük ölçekli şirketler ile yüksek harcama profiline sahip 50 binden fazla mükellefe ulaştıklarını 2025 yılı denetim oranları itibarıyla büyük şirketleri ve yüksek gelir gruplarını hedeflediklerini belirtmiştir.
- İncelenen büyük mükellef oranını yüzde 11 iken bu yıl yüzde 32'ye çıkmış. Vergi Denetimlerinin Odağına yüksek gelir gruplarını aldıklarını belirtmiştir.
- Yüksek Gelir Grupları Gözetim ve uyum Programı kapsamında gelir vergisi beyannamesi vermeyen, gelir ve harcamaları ile vergi beyannameleri uyumsuz olan büyük ölçekli şirket ortaklarının incelenmesini öne plana çıkardıklarını belirtmiştir.

BASINDA YAPAY ZEKAYA DAYALI VERGİ İNCELEMESİN YÖNELİK BASIN AÇIKLAMALARI

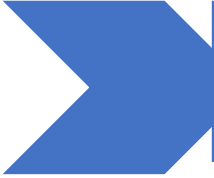
&

**“Vergileme sanatı, mümkün olduğunca fazla tüyü, mümkün olan en az
bağırtyla toplayabilmektir.”**

Jean Baptiste COLBERT (1619-1683), Fransız siyaset adamı, iktisatçı.

- **Yapay zeka destekli yeni vergi incelemelerinde 6 ay ıla 18 ay arasında süren vergi incelemeleri 30 – 60 günde sonlandırılabilir hale gelmiştir.**
- **Büyük ölçekli şirket ortağı olup gelir vergisi beyannamesi vermeyen, harcama düzeyi ile vergi beyanları uyumsuz 10 bin mükellefe yönelik gözetim programıyla 15 milyar liralık matrah farkı elde edilmiştir.**
- **Çalışmayla büyük ölçekli şirketlerin ortağı olmasına karşın gelirleriyle orantısız gideri bulunan yaklaşık 1000 mükellef, hayatlarında ilk defa gelir vergisi beyannamesi vermiştir. Bu kapsamda 1000 mükellefle yapılan görüşme sürecinin ardından gelmiştir. Kâr dağıtımı kararı bulunmayan veya sınırlı sayıda bu işlemi yapmış yaklaşık 1000 mükellef, ortak olduğu şirkette kâr dağıtımı kararı almış, beyan edilen vergilerle yaklaşık 5,9 milyar lira matrah farkına ulaşıldı.**
- **Ortağı oldukları yaklaşık 1200 büyük ölçekli şirketin kurumlar vergisi matrahını yaklaşık 7,7 milyar lira artırarak ayrıca çıkan vergileri ödediler.**
- **Tapudaki gösterilen tutar ile gerçekteki alışverişi takibe alan Mehmet Şimşek yapay zeka ile 5 yılı taramaya başladı. Gayrimenkul satışlarındaki vergi kaçığından hem alıcıyı hem de satıcıyı sorumlu tutacak uygulamada düzeltme yaptıran affedilirken usulsüz işlemi itiraf etmeyene katmerli ceza geliyor.**

SUNUM İÇERİĞİ

-
- **YAPAY ZEKAYA DAYALI ELEKTRONİK ORTAMDA VERGİ DENETİMİ**

-
- **YAPAY ZEKAYA DAYALI VERGİ DENETİMİNDEN VERGİ İDARESİ NELER BEKLİYOR (GÖNÜLLÜ UYUM)**

-
- **YAPAY ZEKAYA DAYALI VERGİ DENETİMİ – MÜKELLEF İLİŞKİSİ (İZAHAT DAVET)**

-
- **SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI VE TERÖRÜN FİNANSMANIYLA MÜCADELE KAPSAMINDA 30 SIRA NOLU MASAK GENEL TEBLİĞİ**

-
- **VERGİ KAÇAKÇILI SUÇUNDA 1 EKİM 2025'DEN İTİBAREN YENİ DÜZENLEME**

YENİ KAVRAMLAR

```
graph TD; A[YENİ KAVRAMLAR] --> B[RİSK ANALİZİ]; A --> C[VERGİYE GÖNÜLLÜ UYUM]; A --> D[VERGİ AHLAKI]; B --- E[İZAHA DAVET]; C --- F[ELEKTRONİK VERGİ DENETİMİ]; D --- G[DİJİTAL MÜFETTİŞ];
```

RİSK ANALİZİ

**VERGİYE
GÖNÜLLÜ
UYUM**

**VERGİ
AHLAKI**

**İZAHA
DAVET**

**ELEKTRONİK
VERGİ
DENETİMİ**

**DİJİTAL
MÜFETTİŞ**

**YAPAY ZEKAYI DESTEKLEYEN E – UYGULAMALAR
KAYNAK - GİB**

E-FATURA

E-ARŞİV PORTAL

E-ARŞİV FATURA

YENİ NESİL ÖKC

E-BİLET

DEFTER BEYAN SİSTEMİ

E-İRSALİYE

E-DEFTER (Bilanço)

Mal İhracı e-FATURA

**Tüm Belge ve
Defterlerin
birkaç yıl içinde
tamamen
Dijitalleştirilecek.**

Tax-Free e-FATURA

Bavul Tic. E-Fatura

E-SERBEST MESLEK MAK.

E-MÜSTAHSİL MAKBUZU

E-DEKONT

YAPAY ZEKAYI DESTEKLEYEN E – UYGULAMALAR
KAYNAK - GİB

EVİS

VEDOP / e-VD

İnteraktif VD

VDKBİS

E -YMM

E-Beyanname

**Mekansal Veri Analiz
(MEVA)**

E-ÖTV

KEYS

E-YOKLAMA

VDK -RAS

HAZIR BEYAN SİSTEMİ

İnternet Vergi Dairesi

Mükellef Bilgi Sistemi

VEDAS

E-TEBLİGAT

Perf.Bil.Sistemi (PBS)

E-VİZ

KDVİRA

GEK-SİS

MAR

SARP - RİTAP

ÖTVİRA

GİBUX

**Analitik Eko
Sistem**

Dijital Denetim Uygulaması	Veri/İstatistik (2024)	İçerik
İnceleme Takip Sistemi	67.724 mükellef erişim sağlamıştır. -VDK Başkanına doğrudan iletilen 116 adet talep çözümlenmiştir.	Mükelleflerin erişimine açık bir dijital uygulama aracı olarn İnceleme Takip Sistemi, kişilerin haklarında yürütülen inceleme süreci hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktadır. Ayrıca kişilerden gelen talepler, bu sistem aracılığıyla doğrudan Vergi Denetim Kurulu Başkanına iletilebilmektedir.
Risk Analiz Sistemi (VDK- RAS)	708.344 mükellef analiz edilmiş ve bunların 31.737’si incelemeye sevk edilmiştir. -Analizler	VDK-RAS, kamu kurumlarından gelen yazılar, görüş ve öneri raporları, araştırma geliştirme raporları ve yürütülen takip çalışmalarından elde edilen her türlü veri, bilgi ve istatistik kullanılarak vergilemeye yönelik risk alanlarının tespit edilmesine imkân sağlamaktadır.

Dijital Denetim Uygulaması	Veri/İstatistik (2024)	İçerik
Vergi Denetim Analiz Sistemi (VDK- VEDAS)	Dijital vergi denetiminde kurumsal bilgi birikiminin oluşturulması amacıyla müfettişlerden gelen 302 soru cevaplandırılmıştır.	VDK-VEDAS, e-Defter ve e-Belgelerin görüntülenmesine, doğrulanmasına, raporlanmasına ve vergi denetimlerine ilişkin analizlerin gerçekleştirilmesine imkân verir. Vergi müfettişlerinden alınan geri bildirimler kapsamında sürekli şekilde iyileştirilmektedir.
Elektronik Veri İbraz Sistemi (e-Viz)	Mükellef e-Defter yükleme ekranlarına yeni iş kuralları eklenmiştir. -e-Viz Yardım Masası aracılığıyla müfettişlerden gelen 184 istek ve öneri çözümlenmiştir.	Bu sistem, e-Belgeler ve e-Defterler gibi dijital ortamda hazırlanan, saklanan ve tutulan belgelerin vergi incelemesine yetkili olanlara dijital ortamda ibrazını sağlayan bir uygulamadır.
Mükellef Bilgi Raporu	- Risk Analiz Sistemi alt yapısı kullanarak toplanan veriler müfettişlere toplu bir şekilde sunulmaktadır.	e-Viz ile e-Belge ve defterler yasal süreler içinde 7/24 incelenebilmekte, ibraz süreçlerinin aşaması anlık olarak takip edilebilmekte, güvenli e-İmza kullanılarak ibraz edilen tüm belgeler ve veriler kanuni olarak belgelendirilebilmektedir
		İncelemeye tabi olan mükellefler hakkında veri tabanlarında, diğer kamu idarelerinde ve özel sektörde (bankalar, GSM operatörleri, kargo şirketleri gibi) bulunan bilgilerden hareketle başka bir program veya yazışmaya gerek kalmadan mükellefi ilgilendiren ve vergilemeye ilişkin önemli olan bütün bilgilerin toplu bir şekilde sunumunu sağlamaktadır.
		Söz konusu analiz programı, sahte veya muhteviyatı

YAPAY ZEKAYA DAYALI VERGİ DENETİMİ «RİSK ANALİZİ»
&
“İnsan vergisini, sevgilisine bir buket çiçek uzatıyor gibi ödeyebilmelidir.”
(Friedrich NOVALİS (1772-1801), Alman, şair, yazar ve filozof)

**OECD VERGİ İDARESİ REFORMUNUN
DİJİTAL DÖNÜŞÜM OLGUNLUK MODELİ
VERGİ İDARESİ 3.0 VİZYONU
«ALT YAPI TAŞI ÜZERİNE KURULMUŞTUR»**

DİJİTAL KİMLİK

VERİ YÖNETİMİ VE STANDARTLARI

**VERGİ KURALLARI YÖNETİMİ VE
UYGULANMASI**

MÜKELLEF TEMAS NOKTALARI

YENİ BECERİ SETLERİ

YÖNETİM ÇERÇEVELERİ

- Riskli ancak gönüllü uyum potansiyeli taşıyan mükellefleri hedef alıyor.

- Mükelleflerin risk puanları ve gönüllü uyum düzeyleri dikkate alıp, risk durumları konusunda bilgilendirme yapıyor. Mükelleflerin beyanlarını daha dikkatli vermesi amaçlanıyor.

- Yüksek riskli mükelleflerde "aramalı inceleme" gibi daha kapsamlı yöntemlerle incelemeye alınıyor. Düşük riskli mükelleflerde ise izaha davet, sınırlı inceleme veya gönüllü uyum gibi esnek yaklaşımlar uygulanacak.

- Gerekli uyumu gösteren ve başka bir risk taşımayan mükellefler bu kapsamdan çıkarılarak. Riskli mükellef gruplarına özel müfettiş atanarak, gözetim süreci sahada da yürütülerek,

- Dijitalleşme ile başlayan ve yapay zekâ destekli vergi denetimleri ile devam eden sürecin ileri aşaması, denetimlerin doğrudan yapay zekâ programları ile tam otonom şekilde yapılması ve insan faktörünün ortadan kalkması.

Vergi Denetim Kurulunca risk analizine dayalı olarak belirlenen faktörler
(KAYNAK: Vergi Denetim Kurulu)

&

“Size vergiyi sevdiremeyiz ama onu kolaylaştırabiliriz.”
Hollanda Gelir ve Gümrük İdaresi.

Vergi Denetim Kurulunca risk analizine dayalı olarak belirlenen faktörler;

- Karlılık oranının sektörel ortalamaya göre sapma göstermesi,
- POS satışlarının sektör ortalamasının altında ya da üstünde olması,
- Net Satışlarına oranla yüksek tutarlı pazarlama, satış ve dağıtım gideri, genel yönetim gideri, karşılık gideri, kambiyo zararı, finansman gideri olması,
- Nakit satışlarının sektör ortalamasının altında ya da üstünde olması,
- Gelir tablosunda yer alan toplam satışlara oranla karın düşük olması,
- Bilançodaki kasa hesabında yüksek tutarda nakit bulunması,
- Bilançodaki banka hesapları ile fiili banka hesapları arasında fark bulunması,
- Şirketin bilançosunda banka kredisi ve ortaklardan alacaklar hesabının bulunması,
- Bilançolarında yer alan kasa ve banka hesaplarında nakit bulunduğu halde yüksek tutarlı banka kredisi kullanımı,
- Banka hesap hareketleri ve çek hareketleri ile mal satışı ya da alışı yapılan mükellefler arasında uyumsuzluk olması,
- Bilanço kalemleriyle ilgili yatay ya da dikey rasyo analizlerindeki sapmalar, uyumsuzluklar,
- İşletmenin sürekli zarar beyan etmesi,
- Şirket ortağına sermayenin üç katından fazla borçlanması,
- Karlılık oranının diğer yıllara göre sapma göstermesi,
- Finansman giderlerinin yüksek olması,
- İşletmelerin kasa ve banka hesaplarında yeterli bakiye bulunmasına rağmen yüksek tutarlı kredi kullanımının bulunması,
- Finansman gider kısıtlamasına tabi olmasına rağmen, beyanname ekinde K.K.E.G. notunda buna dair veri olmaması,
- Alınan Çekler hesabındaki tutarlar ile toplam satış tutarlarının karşılaştırılması sonucu çekler hesabının satışlar hesabından yüksek olması,
- Başka bir mükellef incelemesi yapılırken söz konusu mükelleften mal ya da hizmet alışı ya da satışı yapılması,
- Beyanname, ekleri ve bilanço/gelir tablosu dipnotlarındaki tutarsızlıklar bulunması,
- Devreden KDV’lerin yüksek olması ve süreklilik göstermesi,
- Teslim ve hizmet bedelini kredi kartı ile tahsil eden mükelleflerin kredi kartı işlem banka bilgileri, KDV beyanname bilgileri analizine göre riskli olarak değerlendirilmesi,
- Sahte fatura kullanma ya da düzenleme yönünden risk puanının yüksek olması,
- Bilanço veya Gelir tablosunda yer alan bazı riskli hesapların yüksek tutarlı olması (İş Avansları, Sipariş avansları gibi)
- Yüksek kazanç elde edilmesine rağmen gelir beyanı düşük olan veya vergi beyanları ile uyumsuz yaşam standardı sürdüren mükellefler,

İZAHA DAVET UYGULAMASI

VUK'un 370 inci maddesi kapsamında, verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitlerle ilgili olarak aynı merciler tarafından mükelleflerden açıklama talep edilmesidir.

Uygulamanın Avantajları

Vergi Ziyana Sebebiyet Verilmediyse
Ön tespit konusuyla sınırlı olarak vergi incelemesine veya takdir komisyonuna sevk öneriler.

Vergi Ziyana Sebebiyet Verildiyse
Belirli şartlar dahilinde indirimli ceza uygulanır.

Tespit tarihine kadar ön tespit konusu ile ilgili olarak;

- İhbarda bulunulmamış olması
- Vergi incelemesine başlanılmamış olması
- Takdir komisyonuna sevk işlemi yapılmamış olması

Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilenlerin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yetkili komisyona izahta bulunmaları gerekmektedir.

Mükellefler yapacakları izahı, [Dijital Vergi Dairesi'ne](#) giriş yaparak, "Bilgilerim" menüsünde bulunan "İzaha Davet İşlemleri" alanından elektronik olarak da yapabilir.

Süresinde yapılan izah, Ön Tespit ve İzah Değerlendirme Komisyonu tarafından en geç 45 gün içerisinde değerlendirilerek sonuca bağlanır.

VUK 370/a Kapsamında İzaha Davet Yazısının Tebliğ Edilmesi

Tebliğ Tarihinden İtibaren 30 Gün İçerisinde

İzaha Bulunulabilir

Beyanname Verilebilir

Tahakkuk edecek vergilerin de izah zammıyla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası %20 oranında kesilir.

Vergi Ziyai Olmadığı Tespit Edilirse

Vergi Ziyai Olduğu Tespit Edilirse

Vergi incelemesine; takdir komisyonuna sevk işlemi yapılmaz.

Beyanname Verilmesine Karar Verilmiş Olması
Kararın tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde hiç verilmemiş olan beyannamenin verilmesi veya eksik ya da hatalı beyanın düzeltilmesi gerekir.

Beyan üzerine tahakkuk edecek vergilerin de ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, gecikme zammı oranındaki izah zammıyla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

Yapılan İzahın Ziyaa Uğramış Olabileceği Vergi Tutarını Doğrular Nitelikte Olması veya Yeterti Bulunmaması ve Mükellef Tarafından da Ön Tespit Konusuyla İlgili Olarak Beyanname Verilmemiş Olması

Vergi incelemesine veya takdir komisyonuna sevk işlemleri yapılır.

Mükellefin İzahta Bulunmama Durumu

30 Gün İçinde Ödeme Yapılmaması

- %20 kesilmiş olan indirimli ceza, %50 oranı esas alınarak uygulanır.
- İzah zammı gecikme faizine dönüştürülür.

VUK 370/b Kapsamında SMİYB Ön Tespit Yazısının Tebliğ Edilmesi

VUK'un 359 uncu maddesinde yer alan kaçakçılık fiilleriyle verginin ziyaa uğratılmış olabileceği hallerde haklarında ön tespit yapılanlar **izaha davet edilmeyiz**. Ancak sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge (SMİYB) kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, 2025 takvim yılında 700.000 TL'yi geçmeyen veya bu tutarı geçse dahi ilgili yılda toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere ön tespit yazısı tebliğ edilir.

Tebliğ Tarihinden İtibaren 30 Gün İçerisinde

Beyanname Verilmesi ve Düzeltilmesi Halinde

Tahakkuk edecek vergilerin de izah zammıyla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası %20 oranında kesilir.

Beyanname Verilmemesi veya Eksik Verilmesi Halinde

Vergi incelemesine ya da takdir komisyonuna sevk işlemi yapılır.

İzaha Davet Edilen Mükelleflerin Bazı Haklardan Yararlanma Durumu

	Tarhiyat Sonrası Uzişma	Cezalarda İndirim	Pişmanlık
370/a	✓	✓	✗
370/b	✗	✓	✗

İzaha Davet Kapsamında Beyanname Verilmesi

Hiç Verilmemiş Beyannamelerin İzaha Davet Kapsamında Verilmesi Durumunda

- ✓ Özel Onay
- ✓ İzah
- ✓ Referans Numarası

Daha Önce Eksik veya Yanlış Yapılan Beyanların Tamamlanması veya Düzeltilmesi Durumunda

- ✓ Özel Onay
- ✓ İzah
- ✓ DZT
- ✓ Referans Numarası

İZAHA DAVET

«sui generis»

- Vergi Usul Kanunu’nun “Ceza Hükümleri” başlıklı dördüncü kitabının, “ikinci bölümünde» 370’inci maddede düzenlenmiştir.

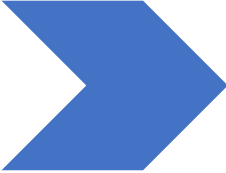
- Vergi ziyana sebebiyet veren fiillerin mükelleflerce kendiliğinden idareye bildirilmediği ve herhangi bir surette idarenin bilgisine giren olaylarda uygulanan bir yöntemdir.

- İdarenin tespit ettiği hallerde vergi incelemesine veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce mükelleflerin görüşlerini alabilmesi için izaha davet müessesesi düzenlenmiştir.

- İzaha davet ile idare ile mükellefler arasındaki uyuşmazlıkların azaltılması amaçlanmıştır.

- Vergiye gönüllü uyumun artırılmasının amaçlanmaktadır.

İZAHA DAVET

«sui generis»

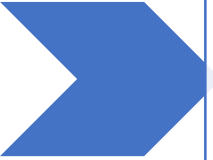
- Vergi incelemesine başlanmamış, Takdir komisyonuna sevk edilmemiş ve bir ihbar yapılmamış olması.

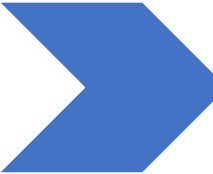
- VUK'un 359. Maddesinde belirtilen suçlardan birini işlenmemiş olunması.

- Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler 30 gün içerisinde bundan yararlanmaları gerekmektedir.

- Mükelleflerce yapılan izahın yeterli bulunmaması hâlinde, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içerisinde hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi,

- Eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin ödenmesi halinde %20 oranında vergi ziya-ı cezası ve vade tarihinden ödeme vadesine kadar geçen süre için izah zammı hesaplanır.

BEYANNAME GÖZETİM / İZAHA DAVET ÖRNE

Düşüncelerden vergi alınmaz.”

Martin LUTHER (1483-1546), Alman keşiş, teolog, üniversite profesörü.

1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 228. maddesinde, her türlü bilgi, veri ve istatistiği toplamak suretiyle oluşturulacak Risk Analiz Sistemi üzerinden mükelleflerin faaliyetlerini gruplar ve sektörler itibarıyla analiz etmek, mukayeseler yapmak ve bu suretle risk alanlarını tespit etmek, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Ayrıca Bakanlığımız “Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Eylem Planı” nda, toplumsal farkındalık ve gönüllü uyum seviyesinin artırılması kapsamında; mükelleflerin vergisel yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesini sağlamak amacıyla davranışsal yaklaşım politikalarından faydalanılacağı hususuna yer verilmiştir. Bu doğrultuda vergi mükelleflerinin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmelerini sağlamak amacıyla, davranışsal yaklaşım politikaları çerçevesinde hızlı ve etkili sonuç verecek yaklaşımlar geliştirilerek mükelleflerin gönüllü uyum seviyesinin artırılması hedeflenmektedir.

Davranışsal yaklaşım politikalarının amacı; bireylerin tercih hakkını koruyarak, doğru yönde karar almalarına yardımcı olmak amacıyla yönlendirilmelerine olanak sağlamaktır.

Bu kapsamda Başkanlığımızca yapılan risk analiz çalışmasının mükellefler tarafından bilinmesinin; mükelleflerin vergilendirmeye ilişkin tutum ve davranışlarını etkileyebilecek olması ve bu şekilde bir bilgilendirmenin mükellef hukukunu gözeterek, vergi ahlakı ve vergiye gönüllü uyumu arttırabilecek mahiyette bulunması sebebiyle “Yüksek Gelir Grupları Gözetim ve Uyum Programı” planlanmıştır.

Bu çalışma mükelleflere; haklarında tespit edilen hususların ve uyumsuzlukların sebeplerini açıklama ve gönüllü uyum imkânı sunmakta olup doğrudan vergi incelemesi niteliği taşımamaktadır. Ancak yapılan gözetim çalışması sonrasında makul bir izahat yapılmadığı veya gönüllü uyum gösterilmediği değerlendirilen mükellefler vergi incelemesine esas olmak üzere Başkanlığımız risk analiz birimince ayrıca risk değerlendirmesine tabi tutulacaktır.

Başkanlığımızca yürütülen analizler neticesinde; aşağıda belirtilen tespitler nedeniyle risk analiz kümesi içerisinde yer aldığınız görüldüğünden “Yüksek Gelir Grupları Gözetim ve Uyum Programı” na alınarak, konu hakkında bilgi sahibi olmanız uygun görülmüştür. Yukarıda belirtilen çalışma kapsamında mükellef ilişkilerinin yürütülmesi açısından Müfettişliğimiz görevlendirilmiştir.

Bu kapsamda potansiyel vergisel risklerinizin en aza indirilmesi amacıyla aşağıda belirtilen hususlara ilişkin izahat yapılması, sürecin şeffaf, uzlaşmacı ve gönüllü uyum içerisinde yürütülebilmesi adına, aşağıda belirtilen Müfettişlik adresimizde 16.03.2025 tarihinde 14:00 da yapılacak bilgilendirme ve değerlendirme görüşmesine katılımınız önem arz etmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

SORULAN SORULAR

- Düzenli geliriniz var mı?
- Kazanç getirici faaliyetleriniz nelerdir?
- Elde ettiğiniz gelirlere ilişkin vergisel yükümlülükler hakkında bilgi sahibi misiniz?
- Mükellefin ticari faaliyetiniz varsa açıklayınız.
- Mükellefin zirai faaliyetiniz varsa açıklayınız.
- Ücret alıyorsanız, işveren VKN ve unvan bilgilerini belirtiniz.
- Serbest meslek faaliyetiniz varsa açıklayınız.
- Gayrimenkul sermaye iradı elde ediyorsanız açıklayınız.
- Menkul sermaye iradı elde ediyorsanız açıklayınız.
- Diğer kazanç ve irat elde ediyorsanız açıklayınız.
- Ortağı olduğunuz Şirketlerle 2022, 2023, 2024 ve 2025 Yıllarında Gerçekleştirdiğiniz İşlemlere İlişkin İlgili yıllarda, ortak olunan şirketten/şirketlerden adınıza para transferi var mı? (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)
- İlgili yıllarda, ortak olunan şirketten/şirketlerden kar payı aldınız mı? (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)
- Ortak olunan şirketten/şirketlerden en son ne zaman kar payı aldınız?
- Ortak olunan şirket/şirketler tarafından kar dağıtımına ilişkin en son ne zaman karar alındı?
- "İlgili yıllarda, ortak olunan şirketten/şirketlerden ücret, huzur hakkı, tazminat, prim vs. alındı mı?
- (Alındıysa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"
- "Mükellefin ortak olduğu şirkete/şirketlere borcu var mı?
- (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"
- "Mükellefin ortak olduğu şirketten/şirketlerden alacağı var mı?
- (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"
- "İlgili yıllarda ortak olduğu şirketten/şirketlerden olan alacağına ilişkin mükellef adına kur farkı, faiz vb. adlarla ödeme yapıldı mı?
- (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"
- "Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımına ilişkin herhangi bir işlem yapıldı mı?
- (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"
- "İlgili yıllarda ortak olunan şirkete/şirketlere ait kredi kartı mükellef tarafından kişisel harcamalarında kullanıldı mı?
- (Kullanıldıysa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"
- "Mükellefin şahsi banka hesaplarında, ortak olduğu şirket/şirketler adına yapılan işlemler var mı?
- (Varsa Yıl-VKN-Unvan-Açıklama şeklinde belirtiniz.)"

YAPAY ZEKAYA DAYALI ELEKTRONİK ORTAMDA VERGİ DENETİMİ /DİJİTAL VERGİ DENETİMİ

DİJİTAL DENETİM SİSTEMLERİ

ELEKTRONİK İNCELEME SİSTEMİ

YAPAY ZEKAYA DAYALI ELEKTRONİK ORTAMDA VERGİ DENETİMİ /DİJİTAL VERGİ DENETİMİ

- Vergi denetimlerinin yapay zekâ destekli olarak gerçekleştirilmesi ile doğrudan yapay zekâ programları tarafından vergi denetimi gerçekleştirilmesi birbirinden ayrı değerlendirilmelidir.
- Vergi inceleme süreçleri elektronik ortama taşınacak, sesli ve görüntülü iletişimle tutanakların alınmasına kadar tüm süreç bu ortamda yürütülecek.
- Vergi inceleme süreçleri elektronik ortama taşınacak, sesli ve görüntülü iletişimle tutanakların alınmasına kadar tüm süreç bu ortamda yürütülecek.
- Tutanak elektronik ortamda düzenlenmişse, tutanağın düzenlenme yeri olarak “elektronik ortam” kabul edilek.
- Vergi mahremiyeti bunlara erişmeye engel olacak mı? Anayasa ve hukuk tekniği açısından bu sorular uyumsuzluk sonucunda yargıya taşınmadan mükellef lehine bir cevap verilebilecek mi?

ISPAT

- Mali idarenin dijitalleşme açısından çalışmalarında geldiği nokta hukuki kaygılar daha yüksek sesle ifade edilmeye başlanılacak.
- Daha önce yapay zekaya dayalı analitik inceleme ve çıkarımların mükellefler açısından sorunlu olan ispat ve ispat yükü tartışmalarını yeni bir boyuta taşıyacak.
- Yapay zekaya dayalı analitik inceleme ve çıkarımlarda ispat yükü kimde olacağı sorusunu önemli hale gelmektedir

BU DOĞRULTUDA VERGİ İNCELEMESİ VE ISPAT HÜKÜMLERİ ÖN PLANA ÇIKMAKTADIR;

- Vergi incelemesi; vergi kanunlarına göre incelemeye muhatap olanlar nezdinde, ödenmesi gereken vergilerin veya diğer ödevlerin yerine getirilip getirilmediğini araştırmak, tespit etmek ve yerine getirilmemişse getirilmesini sağlamaktır.
- Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) ispat başlığını taşıyan 3/B maddesi uyarınca, vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Vergi hukukunda ispat yükümlülüğü iddiada bulunan tarafa yüklenmiştir. Gerek vergilendirme sırasında gerek yargılama aşamasında sadece iddiada bulunmak hakkın teslimi için yeterli değildir. İddianın hukuki sonuç yaratabilmesi için ispat külfetiyle ilgili kurallara göre belirlenecek ilgilisi tarafından usulüne uygun olarak kanıtlanması gerekir. Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir.
- vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.
- İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI VE TERÖRÜN FİNANSMANIYLA MÜCADELE KAPSAMINDA KAYITDIŞI EKONOMİYLE MÜCADELEDE

30 SIRA NO'LU MASAK Genel Tebliği

SAHTE VE MUHTEVİYATI İTİBARI İLE YANILTICI BELGEDE
1 Ekim 2025'TEN İTİBAREN YENİ DÜZENLEME VE MÜKELLEF İLİŞKİSİ
(BASIN)

• Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı; sahte belge, muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanan mükelleflerle ilgili ***1 Ekim 2025'ten itibaren**, «bilmeden sahte fatura kullandım» bahanesinin kabul edilmeyecek - Düzenlenecek vergi inceleme raporlarında bu faturaları kullanan herkes, otomatik olarak ***bilerek kullanmış*** sayılacak.

• Tedarikçi Seçiminde Titizlik,
• Çalışacağınız firmaların ***Vergi Kimlik Numarasını ve faaliyetlerini sorgulayın.**

• Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından yayımlanan ***riskli mükellef listelerini*** düzenli takip edin.
• Alım yaptığınız ***firmalarla mutlaka yazılı sözleşme*** yapın

• Faturaların, ***sevk / taşıma irsaliyesi ve sözleşme gibi belgelerle*** desteklenmesini sağlayın. Belgeleri mutlaka ***kontrol ediniz*** Elektronik Denetim Sistemleri Kullanın.
• e-Fatura ve e-Arşiv üzerinden gelen belgeleri dijital doğrulama araçlarıyla kontrol edin.* - Enbasitinden ***karekod okutun!*** Şüpheli durumlarda ***SMMM veya YMM'lerinize mutlaka danışın.***

• Riskli mükelleften alım* yaptığınıza dair uyarı gelirse;
• a) Ticari ilişkinin ***gerçek olduğunu gösteren sözleşme, sevk irsaliyesi, banka dekontu*** gibi kanıtları hemen hazırlayın.
• b) İlgili ***faturayı kayıtlardan çıkarmadan önce mutlaka uzman görüşü*** alın.
• c) Satın ***alma süreçlerinizi kontrol edecek bir iç denetim prosedürü*** oluşturun. - ***Malınızı A Firmasından faturanızı B firmasından almayın.***
• d) Büyük ölçekli alımlarda - ***tek imza yerine, mutlaka çift onay sistemi kullanın.*** - Alıma dair tüm belgeleri dosyalayın.

TEŞEKKÜR

EDERİM